

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATT

« Det er vanskelig å forstå hvorfor norsk nei-side så hardnakket insisterer på å krangle om EUs partipolitikk, i stedet for å være med på å trekke opp de store linjene, og se mulighetene de europeiske fellesprosjektene gir.

Petter Bjørkum. Debatt, side 17. ►

Civita fronter obskure teorier som er både irrelevante og farlige for Norge.

Civita-koden

Erik S. Reinert

KRON OG
MYNT

Mitt første møte med Civita var en bok de utga om amerikansk kapitalisme. Den ankom med faktura fra NHO. Til min forbauselse var den skrevet av en helt ukjent forfatter som ikke synes å ha annen forhistorie enn å ha skrevet om Ayn Rand. Når NHO trenger en advokat vil de neppe ta til takke med en amatør. De ville betale for det beste, og det finnes mange amerikanere som kunne skrevet godt om kapitalismens historie der.

Boken var et innlegg fra «libertarianerne», en sekt på ytterste høyre fløy som har null akademisk kredibilitet, blant annet fordi de legger all skyld for krasjet i 1929 på staten: Markedet er alltid perfekt. Dette er hva svenskene kaller *tokhögern*.

Da jeg spurte et av styremedlemmene i Civita hvordan NHO kunne støtte noe slikt, var svaret at det jo ikke var så mange som trodde på dette. En skribent ble nevnt som et eksempel. Siden fikk jeg samme svar fra en ansatt i Civita. Neste spørsmål man stiller seg er jo da hvorfor NHO både bruker penger og (etter mitt syn) ødelegger sitt gode navn og rykte for å fremme teorier som så få tror på.

En måte å forklare dette på er å se på Civita som en casestudie i moderne markedsføring. Det er uoderne å appellere til folks rasjonalitet og fornuft. Med sin bok «Drømmesamfunnet» beskriver dansken Rolf Jensen at det man må selge er drømmer: Du kjøper egentlig ikke egg, du kjøper drømmen om lykkelige, frittgående høner. I et komplisert samfunn selges drømmen om en enkel tilværelse.

Tenk om Kardemommeloven kunne erstatte Norges Lover, tenk om markedet kunne erstatte den allestedsnærværende staten? En irrasjonell politisk utopi er skapt.

Man kjenner også igjen Hennes & Mauritz' strategi, der nå avdøde fru Anna Nicole Smith skapte brudulje og mye gratisreklame fordi hennes former og grad av avkleddhet støtte noen menneskers anstendighetsfølelse. Som tilskuer kunne man more seg over H&M-strategien. Når Civita med høy moralføring kjøper frem Ayn Rands filosofi og annet grums fra ytre høyre som relevant for Norge, går jeg imidlertid rett i samme fella selv.

Hos Trygve Hegnar og andre næringslivsfolk er avstanden mellom det de

OBSKURT: I et komplisert samfunn selger Civita drømmen om en enkel tilværelse. Tenk om markedet kunne erstatte den allestedsnærværende staten?

FOTO: COLIN GREGORY PALMER/CREATIVE COMMONS

skriver og det de mener som oftest helt minimal. I gammeldags språkdrakt er dette «redelig». Civita skaper en stor avstand – et spillerom – mellom sin retorikk og det styremedlemmet «egentlig mener». Slik jeg ser det, brukes dette spillerommet til å flytte det politiske sentrum mot høyre: De politiske menningene som Carl I. Hagen kastet ut av partiet på «Dolkesjø» i 1994 brukes nå til å gjøre et ytre høyre politisk «anstendig». Civitas forbilde er svenske Timbro, derfra kom fokuseringen på Ayn Rand. På

sine amerikanske forretningsforbindelser hvor klokt det er å bruke Ayn Rand for å fremme markedsøkonomien i Norge anno 2008.

Derom vi får Karl Roves manipulerende strategier også i norsk politikk, ødelegger vi mye av det som er verdifullt i den norske modellen: ærlighet, likefremhet og gjensidig respekt. Å ende med å tro på sin egen propaganda er ikke uvanlig, derfor er denne leken med ytre høyre potensielt svært destruktiv. Skulle Civita polarisere norsk politikk – med «Rand & Rove» på den ene siden og «ta rikingene» på den andre – ville skadevirkningene være enorme. I politisk polariserte land bor «rikingene» bak beskyttende piggråd.

I USA finnes det store interesser som arbeider for et teknologisk og økonomisk sterkt næringsliv, og for hvem «næringsnøytralitet» ville være absurd. Her hjemme er situasjonen helt annerledes. Fordi Civitas markedseufori i praksis styrker de nyklassiske økonomiske dogmene som dominerer Norge langs hele den politiske akse, er disse «libertarianerne» mye farligere i Norge enn i USA. Å støtte reproduksjonen av obskure teorier som er omtrent like relevante for våre forhold som Lenins partimodell, tjener kun til å svekke respekten for norsk næringsliv. NHO ville få mer igjen ved å investere i en tenketank som produserer reell kunnskap om økonomisk dynamikk og søker løsninger på våre felles utfordringer.

Erik S. Reinert, siviløkonom/sosialøkonom og seniorrådgiver i Norsk Institutt for Strategiske Studier (NORISS). ESR@nifo.no

Se også side 6.

«I politisk polariserte land bor 'rikingene' bak beskyttende piggråd»

Timbros hjemmeside er hovedopplaget i skrivende stund hvordan Bush' mester-manipulator Karl Rove skal lære svenskene valgtaktikk. Man kunne ønske at Civita var like åpen med sine hensikter.

I USA finnes det et ytre høyre som ikke har problemer med å privatisere rettsvesenet fordi de forutsetter et perfekt forsikringsmarked som selger forsikringer mot justismord. Deres parti fikk 3,4 promille av stemmene ved siste presidentvalg. En Civita-publikasjon skrev nylig at «det er ikke opplagt at høyere verdensmarkedspriser på mat er til skade for verdens fattige», men klarer ikke å forklare hvorfor annet enn med samme type urealistisk ønsketenkning som ovenfor. NHO bør tenke seg om. Eventuelt spørre

PÅ TEPPE

Et tu?

Et lagerhotell i Kristiansand har havnet i klammeri med TV 2 etter at de tok navnet Cæsar Lagerhotell, med mottoet **Et hjem for deg, et hjem for alt**. Det må vel kunne kalles et lavterskeltilbud (eller personlig fornærmelse?).

Fra Aftenposten

Dødt ekorn skapte trafikk-kaos.

Flere kjøretøy var involvert i en trafikkulykke på E6 ved Fagerhaug, nord for Oppdal.

Årsaken var et dødt ekorn som lå i veibanen. Politiet fikk melding om hendelsen klokka 10.38 og kom til stedet sammen med brannvesenet og ambulanse.

Trøbbel.

Er Hydro ikke nå

VG Nett melder kryptisk:

– **Ikke er et Hydro-spesifikt problem.**

Barnespråk ikke brukes nå.

Du skal ikke...

DagenMagazinet skriver på lederplass:

Når noen kommer til en sjelesørger og sier at Gud har sagt han skal skyte ordføreren, da vet sjelesørgeren at det kan være klokt å snakke med en psykiater (og i noen tilfeller endog med politiet). For Bibelen lærer jo ikke at noen skal skyte ordføreren.

Gammelt jungelord.

Hva sa han?

Number one

«En page-turner som kan bli til en block-buster?», skrev en anmelder i bokbilaget tidligere i år. Språk-knockout fra bilags-flugvitt!

Fort og gæli

VG melder at «Lyn kjøper Lyn for én krone».

Dyrt nok, med tanke på hvor lenge de varer.